

Asia: VN/32678/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennustyön turvallisuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Omakotiliitto ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennustyön turvallisuudesta. Tarkastelemme esitystä erityisesti maallikkorakennuttajien, pientaloasukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden näkökulmasta, jotka voivat olla sekä uudis- että korjausrakentajia.

Taustaa

Omakotiliitto kannattaa asetuksen tavoitetta parantaa rakennustyömaan turvallisuutta ja selkeyttää osapuolten vastuuta. Korostamme samalla, että pientalojen ja vapaa-ajan asuntojen maallikkorakennuttajille asetuksen soveltamisen on oltava erityisen selkeää ja kohtuullista, jotta kustannukset ja hallinnollinen taakka eivät kasva kohtuuttomiksi. Keskeistä on, että maallikko saa ajantasaista tietoa ja pystyy vastaamaan velvoitteisiin.

Omakotiliitto tuo esiin muutamia huomioita ja esittää, että tarvitaan tarkentavaa lisätietoa siitä, miten asetusta on tarkoitus soveltaa kaikilta osin pienen mittakaavan hankkeissa, kuten omakotitalojen tai mökkien rakennustöissä.

Maallikkorakentaja toimii usein sekä rakennuttajana että käytännön järjestelyistä vastaavana henkilönä. Siksi asetuksen tulkinta ja käytännön vastuut on tärkeää avata tavalla, joka ei edellytä ammattimaista osaamista. Perusteluissa tulisi kuvata selkeästi, miten roolit ja velvoitteet määräytyvät silloin, kun pientalohankkeessa ei ole useita urakoitsijatasoja tai päätoteuttajan rooli jää epäselväksi.

Vastuista

Omakotiliitto pitää tärkeänä, että asetuksen perusteluissa avataan selkokielisesti keskeiset roolit: rakennuttaja, päätoteuttaja, turvallisuuskoordinaattori ja vastuuhenkilöt. Lisäksi olisi hyödyllistä, että viranomaiset julkaisevat pientalohankkeisiin sopivat mallipohjat (turvallisuusasiakirja, turvallisuussuunnitelma, viikoittainen tarkastuslista) ja kuvaavat roolien käytännön esimerkkejä tilanteissa, joissa toimijoiden määrä on vähäinen.

Rakennuttajan nimeämästä päätoteuttajasta (8 §) on annettava selkeä ohjeistus: miten vastuut jakautuvat ja kuka vastaa roolista, jos erillistä henkilöä ei ole nimetty.

Perusteluissa olisi hyvä todeta myös selkeästi, että jos ennakkoilmoituksen kynnys ei täyty pientalohankkeessa, maallikkorakennuttajan on helppo varmistua velvoitteistaan eikä joudu epävarmuuteen niiden suhteen.

Suunnittelusta

Turvallisuussuunnittelu, työmaan toiminta ja dokumentointi tulee mitoittaa pientalon todelliseen mittakaavaan. Pientalo- ja mökkityömaille olisi hyvä tarjota kevennettyjä malleja turvallisuusasiakirjalle ja työmaan käytön suunnitelmalle sekä selkeästi rajattuja ohjeita siitä, mitä riskejä maallikon on välttämätöntä arvioida ja miten tämä arviointi tehdään.

Yhtenä vaihtoehtona voisi olla, että STM tai työsuojeluviranomaiset julkaisevat yhden sivun tarkastuslistan, joka soveltuu pientalotyömaiden dokumentointivaatimuksiin. Asetuksessa olisi hyvä täsmentää, että kevennetty dokumentointitapa on sallittu pienissä hankkeissa, kuten yksittäisten asuntojen tai vapaa-ajan asuntojen rakennus- ja korjaustöissä.

Riskienhallinnasta

Putoamissuojaus, telineet ja tikkaat ovat pientalotyömaiden keskeisiä riskikohtia. Siksi niiden osalta tarvitaan selkeitä esimerkkejä ja ohjeita. Tyypillisiä pientalotilanteita ovat esimerkiksi kattotuolien asentaminen tai savupiipun pellitystyö, joissa ammattimaisten ratkaisujen ja kevennettyjen menettelyjen erot tulisi tuoda esiin.

Ohjeistusta olisi mahdollista yhdenmukaistaa nuohouksen työturvallisuusohjeiden kanssa (kulkusillat, tikkaat, kiinnityspisteet).

Myös nostoista tulisi esittää perusteluissa selvennykset: milloin kirjallinen nostotyösuunnitelma on pakollinen ja milloin tavanomainen, matalariskinen nosto voidaan toteuttaa kevyemmin menettelyin.

Pölynhallinnan osalta on tärkeää todeta, että maallikkorakentajille tulee riittää yksinkertainen suunnitelma, joka korostaa tilanteita, joissa altistus voi olla aidosti merkittävää.

Muuta

Pientyömailla henkilöstötilojen ja muiden työmaajärjestelyjen vaatimusten tulee olla suhteessa hankkeen kokoon. Poikkeussäännösten soveltaminen pientalotyömaihin on tärkeää. Perusteluissa olisi hyvä antaa esimerkkejä kevennetyistä ratkaisuista, kuten kemiallisen wc:n tai kevyen taukotilan käyttömahdollisuuksista ja hyväksyttävyydestä.

Pientaloalueiden erityiset olosuhteet – kuten työmaan läheisyys kulkureitteihin ja naapureihin – edellyttävät selkeää ohjeistusta sivullisturvallisuudesta ja esimerkiksi paloriskeistä. Perusteluissa olisi hyödyllistä todeta myös, että monet laajat työmaavelvoitteet, kuten ennakkoilmoitus työsuojeluviranomaiselle, eivät tavallisesti koske pientalohankkeita. Tämä vähentäisi maallikkorakentajan epävarmuutta ilmoitusvastuista.

Viestintä ja neuvonta

Asetuksen onnistunut soveltaminen pientalo- ja vapaa-ajan rakentamiseen edellyttää selkeää viestintää ja helposti löydettävää ohjeistusta. Omakotiliitto esittää, että julkaistaisiin pientalorakentajalle suunnattu tiivis tietopaketti, jossa on mallipohjat ja esimerkit yleisimmistä käytännön tilanteista. Selkeä verkkosivukokonaisuus sekä yhteistyö alan toimijoiden kuten

järjestöjen kanssa varmistaisivat, että tavoitetaan eri kanavia pitkin maallikkorakentajat ja he löytävät tarvittavat ohjeet.

Omakotiliitto pitää asetusta perusteltuna, mutta korostaa, että pientalorakentamisen (vakituisen ja vapaa-ajan) näkökulmasta asetuksen toimeenpanon ja tulkinnan on oltava yksiselitteistä, kohtuullista ja maallikolle ymmärrettävää, jotta turvallisuustavoitteet toteutuvat käytännössä.

Yhteenveto

Omakotiliitto pitää asetusta lähtökohtaisesti kannatettavana ja sen turvallisuustavoitteita tärkeinä. Pientalo- ja vapaa-ajan rakentamisen kannalta on kuitenkin olennaista varmistaa velvoitteiden mittakaavaperusteisuus ja tarjota maallikkorakentajille selkokiekisiä ohjeita ja neuvontaa.

Omakotiliitto jatkaa mielellään yhteistyötä rakennustyön turvallisuuden parantamisessa käytännössä, tukien sujuvaa, kohtuuhintaista ja turvallista pientalorakentamista Suomessa.

Suomen Omakotiliitto ry

Marju Silander
toiminnanjohtaja

Jukka Malila
puheenjohtaja

Silander Marju
Suomen Omakotiliitto ry

